

Cumhuriyet Rejiminin Son On Yılında Türkiye’de Cumhuriyet ve Liderlik Üzerine Yapılmış Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

A Bibliometric Analysis of Studies on the Republic and Leadership in Turkey During the Last Decade of the Republican Regime

Hale Eda AKDURU¹

DOI: 10.59445/ijephss.1363640

Atf / Cite: Akduru, H. E. (2023). Cumhuriyet rejiminin son on yılında Türkiye’de cumhuriyet ve liderlik üzerine yapılmış çalışmaların bibliyometrik analizi, *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences*, Special Issue: 100 Years of Republic, 42-55, <https://doi.org/10.59445/ijephss.1363640>

Araştırma Makalesi / Research Article

Makale İlk Gönderim Tarihi / Recieved (First): 20.09.2023

Makale Kabul Tarihi / Accepted: 29.10.2023

Lisans Bilgisi / License Information: Bu çalışma, Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır. / *This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC).*

İntihal Kontrolü / Plagiarism Checks: Bu çalışma, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir. / *This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.*

Özet

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne kadar geçen 100 yıllık serüveninde liderlerin ve liderliğin önemi büyüktür. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu, bir liderin bir devleti, bir örgütü, bir grubu veya bir kişiyi motive ve yönlendirme yeteneğinin sonuçlarına ilişkin önemli bir başarı örneğidir. Son yıllarda özellikle kurumlarda yaşanmakta olan skandallar, finansal çöküşler, iflaslar, ülkeler arasındaki çatışmalar nedeniyle liderlik kavramının ülkelere ve örgütlere katkılarını inceleyen araştırmalar artış göstermiştir. Bu araştırma Türkiye’de 2013 ile 2023 yılları arasındaki on yıllık süreçte cumhuriyet ve liderlik üzerine yapılmış çalışmaları bibliyometrik analiz yöntemi ile incelemektedir. Çalışma yakın geçmişten bugüne cumhuriyet ile liderlik konularını birleştiren araştırmaların profilini analiz etme ve araştırma boşluklarını belirleme amacı gütmektedir. Farklı ulusal veri tabanlarından cumhuriyet ve liderlik anahtar kelimeleri ile yapılan aramalarda 146 çalışmaya ulaşılmıştır. Buna göre konuya ilişkin en fazla yayın yapılan yılın 2021 yılı olduğu, çalışmalarda kavramsal araştırma yaklaşımlarının daha yüksek oranda kullanıldığı, çoğunlukla Atatürk’ün liderlik yaklaşımlarını güncel liderlik yaklaşımları ile ilişkilendiren konuların çalışıldığı, ampirik çalışmalarda araştırma yöntemlerinden çoğunlukla nicel yöntemlerin tercih edildiği ve genellikle anket yöntemiyle veri toplandığı, makalelerin çoğunlukla en az 21 en fazla 30 adet aralığında atıf aldığı, çalışmaların çoğunluğunun üç yazarlı olduğu ve makale yazarlarının çoğunlukla doçent unvanına sahip olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Cumhuriyet, Bibliyometrik Analiz.

Abstract

Leaders and leadership are of great importance in the 100-year adventure of Turkey since its foundation. The establishment of Turkey is an important example of the results of a leader's ability to motivate and direct a state, an organization, a group or an individual. In recent years, due to the scandals, financial collapses, bankruptcies and conflicts, there has been an increase in research on leadership. This study examines the studies on the republic and leadership in Turkey in the ten-year period between 2013 and 2023 by using bibliometric analysis method. The study aims to analyze the profile of research combining republican and leadership issues from the recent past to the present and to identify research gaps. In the searches made with the keywords republic and leadership from different national databases, 146 studies were reached. Accordingly, it was found that the year 2021 was the year with the highest number of publications on the subject, conceptual research approaches were used at a higher rate in the studies, mostly topics that relate Atatürk's leadership approaches to current leadership approaches were studied, quantitative methods were mostly preferred and data were collected by survey method, articles were mostly cited in the range of minimum 21 and maximum 30, the majority of the studies had three authors and the authors of the articles mostly had the title of associate professor.

¹ Assoc. Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman University, Milas Vocational High School, Department of Administration and Organization, haleedaakduru@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4022-2364.

Keywords: Leadership, Republic, Bibliometric Analysis.

1. Giriş

Kitleleri peşinden sürüklenme, etkileme, yönlendirme yeteneği (Koçel, 2014) gibi çeşitli şekillerde ifade edilebilen liderliğin kişilere, örgütlere, toplumlara olumlu katkıları eşsizdir. Liderlik, toplumların birlik ve beraberlik içerisinde kalmalarını sağlayabilmek için ciddi bir güç gerektirmektedir (Kılıç Özkaynar, 2017:10). Bu nedenle liderlik kavramının incelikleri, liderlerin karakter özellikleri, liderlik yaklaşımları, kültür ve çevre gibi faktörlerin liderliğe etkisi, liderlik türleri ve lider-takipçi ilişkileri gibi konular sıklıkla farklı disiplinlerden çalışmalara konu edilmiştir.

Tarihte yapıcı ve yıkıcı liderlik davranışlarının sonuçları üzerine birçok örnek bulunmaktadır. Tarihsel süreçlerde de görülebileceği üzere bir liderin yıkıcı davranışlarda bulunmasının birçok nedeni olabilir. Bu nedenler liderin özelliklerinden kaynaklanabileceği gibi, grup veya kurumdan da kaynaklanabilir. Ancak en temel etmen, liderin gücünü ve nüfusunu kullanma biçimidir (Güldü ve Esentürk Aksu, 2016:94). Bu bağlamda gücün görünümünün, zorlayıcı ve baskıcı yaklaşımların uzun vadede liderlik edilmek istenen grup üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceği görülmüştür. Hâlbuki liderliğin kişilerde ve gruplarda gönüllü rol davranışı yaratması, yani kişileri kendi istekleriyle bir harekette bulunmaya yöneltmesi durumunda yapıcı liderlikten bahsedilebilir. Yapıcı liderliğin karşısındaki en önemli engellerin başında belirsizlik ortamı gelmektedir.

İnsanlar belirsizliği sevmezler. Değişim de belirsizliği artırır. İnsanlar bilinmeyeni bilinenle değiştirmeye gereksinim duyarlar. Kişiler ve gruplar bir değişimin kendi çıkarlarını olumsuz yönde etkileyebileceğinden korkarlar. Sonuç olarak değişim, daha sonra kendilerine faydalı olacak olsa bile, işgörenler genellikle değişimi önleyecek önemli engeller yaratırlar (Cömert, 2004:7). Dolayısıyla belirsiz şartlar altında liderlerin liderlik yeteneklerinin daha anlaşılır şekilde görünür olduğu söylenebilir. Gerçekten de, etkili bir lider olma, güç kullanımının yanı sıra, “doğru bazı özellikler” e sahip olmayı da gerekli kılmaktadır (Dessler, 1998: 335). Bu özellikler liderlik yazınında “özellikler teorisi” adıyla anılan teoriye de konu edilmiş olup, çevre faktörlerinin liderin özellikleriyle etkileşimi ise sonraki çalışmalarda incelenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulma sürecinde yaşanan belirsizlik ve kaos ortamı Atatürk’ün başarılı liderlik politikaları sayesinde aşılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu ve ilk lideri olan Atatürk’ün yukarıda bahsi geçen “doğru bazı özellikler”i arasında çevrenin ve durumun koşullarına göre tutum değiştirebilme, vizyon sahibi olma, ayrıntılara dikkat etme, yapacağı inkılapları bilme ve zamanını en iyi şekilde kullanma, gerçekçi, mükemmeliyetçi bir lider olma, sabırlı davranma, çok yönlü olma, tecrübe sahibi olma, doğru, ciddi, nükteyi seven, azimli, rehavete kapılmayan, başarıya inanan, cesur bir lider olma, sorunları çözme yeteneğine sahip olma, mütevazı olma, sorumluluk bilincine sahip olma, kendine güvenme ancak tedbiri elden bırakmama, empati kurma, birlik ve dayanışmaya önem verme sayılabilir (Aslan, 2008: 245-252). Bu tutum ve davranışlar, bir grubun ortak hedeflerine ulaşması yönünde etkilendiği süreci (Northouse, 2015) yani liderlik sürecini baştan sona değiştirebilmektedir.

Cumhuriyet ve liderlik kavramlarını, Atatürk’ün liderlik özelliklerini, Cumhuriyet dönemindeki liderlik yaklaşımlarını araştıran çalışmaların sonuçları işletme yönetimi, tarih, iktisat, siyaset bilimi, örgüt psikolojisi, sosyoloji, antropoloji, uluslararası ilişkiler gibi disiplinler açısından önem taşımaktadır. Çünkü Atatürk’ün Cumhuriyet rejimini kurarken 100 yıl önce uyguladığı etkin liderlik yaklaşımı, halen geçerliliğini sürdürmekte ve hem kişiler hem örgütler üzerinde ‘iyi yönetim’ konusunda başarı kazanmanın başlıca metotlarına işaret etmektedir.

Bu çalışmada Türkiye’de cumhuriyet rejiminin son on yılı içerisinde cumhuriyet ve liderlik kavramına ilişkin yazılan makaleler bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiş, çalışmaların çeşitli

özellikleri sınıflandırılarak aktarılmıştır. Bilindiği üzere bibliyometri araştırmaları, bilimsel çalışmaların gerek nicelik gerekse nitelik açısından değerlendirilmesine imkân sağlamaktadır (Al, Sezen ve Soydal, 2012). Bu sayede konuya ilişkin araştırma boşlukları ile gelişim göstermesi gereken noktaları belirlemek ve farklı disiplinlerden ileriki araştırmacılara rehberlik etmek hedeflenmiştir.

Bibliyometrik analiz türü, bir konu veya araştırma alanındaki bilimsel üretkenliği, yayın trendlerini, yazarların ve kurumların etkisini, yayınların atfı almasını ve benzeri özellikleri incelemek için kullanılmakla birlikte, akademik araştırmaların değerlendirilmesi, yeni araştırma alanlarının belirlenmesi, araştırmacıların ve kurumların performanslarının ölçülmesi gibi birçok amaç için kullanılmaktadır (Sipahi Döngül, 2023). Bibliyometri çalışmaları aracılığıyla araştırmanın amacına yönelik olarak planlanan ve çeşitli sınırlılıklarla belirlenmiş olan spesifik bir veya birden fazla konuda gerçekleştirilmiş çalışmaların nitelikleri detaylıca incelenerek, örneklemedeki mevcut akademik literatürün profili ortaya çıkarılmaktadır. Bu sayede araştırma konusuna ilişkin henüz hiç veya yeterince çalışılmamış kısımların ileriki çalışmalarda araştırma konusu yapılması sağlanabilecektir.

Bu çalışma Cumhuriyetin 100. Yılından yakın geçmişe doğru bakıldığında, birçok disiplinden farklı araştırmacıların araştırma konusu yaptığı lider kavramı veya liderliğe ilişkin konular ile bir yönetim biçimi olarak cumhuriyet olgusunu birleştiren ve araştırma konusu yapan ulusal çalışmalarını mercek altına almak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma soruları çerçevesinde ulaşılan sonuçlardan hareketle her iki kavramı ortak noktada birleştiren araştırma sayısının yeterli düzeyde bulunmadığı ve bazı temel nitelikler kapsamında çalışmaların benzeştiği görülmüştür.

2. Cumhuriyet Dönemi ve Liderlik

Cumhuriyet ve liderlik kavramı denilince her yönü ile akla gelen ilk isimlerden biri şüphesiz ki Mustafa Kemal Atatürk’tür (Köse, 2021:35). Cumhuriyet rejimini kurarken demokrasi ilkelerinden taviz vermeyen Atatürk, toplumun her alanında vizyoner yaklaşımlarıyla sıfırdan bir cumhuriyet kültürü yaratıp, dünya üzerinde benzeri nadir görülebilen bir liderlik yaklaşımı sergilemiştir. Bu yaklaşımlar günümüzde halen geçerliliğini korumakta ve liderlik çalışmalarında sıklıkla konu edilmektedir.

Normal şartlar altında bir lider kendi takipçilerini hedefe motive edebilmeli, onlara hedefleri uğruna mücadele edebilmeleri için esin kaynağı olabilmeli, grubun bütünlüğünü koruyabilmeli, belirli bir otoriteyi sağlayabilmelidir (Komşuoğlu, 2003:1935). Ayrıca liderlerin takipçileri ile aralarında güçlü duygusal bağlar bulunması durumunda etkili bir liderlikten bahsedilebilir. Etkili bir lider aynı zamanda örgütün çıkarları ile astlarının çıkarlarını bir denge dâhilinde koruyabilmeli ve güven bağlarını hiçbir koşul altında zedelememelidir.

Şartların belirsiz olduğu, karmaşa, endişe ve kaos iklimlerinin hakim olduğu durumlarda ise liderlik şartları güçleşir. Osmanlıdan Cumhuriyet’e geçerken aşağı yukarı II. Meşrutiyet’ten 1930’lu yıllara kadar olan dönem, Türk toplumu için büyük değişimlerin yaşandığı çok önemli yıllar sayılır, muhteşem bir imparatorluktan laik cumhuriyete dönüşüm, her kesimde ve günlük yaşamda köklü değişiklikleri beraberinde getirmiştir (Mardin, 1999:9). Her ne kadar toplumsal açıdan bu değişimlere çeşitli tepkiler oluşsa da, Atatürk kendisini toplumdan soyutlamamış gerek savaş meydanlarında askerinin gerekse reformları yaparken milletin içinde yer almıştır. Bu ilişkilerde ve birliktelikte toplumun veya diğer bireylerin kendi farkındalıklarını önemsemiştir (Mısırdalı Yangil ve Öztürk Başpınar, 2022:342).

Özellikle Cumhuriyetin kuruluş döneminde Atatürk karizmatik liderliği ile bütün olumsuzlukların aşılmasını sağladığı gibi, yeni rejimin halka tanıtılmasında en çok çabayı kendisi harcayarak Cumhuriyet’in kökleşmesine katkıda bulunmuştur (Gürcan, 2021:123). Bu başarısının arkasında tüm dünyanın saygı duyduğu liderlik özelliklerine sahip olması gelmektedir. Atatürk’ün cumhuriyet rejimini kurarken uyguladığı liderlik yaklaşımı hem doğuştan sahip olduğu hem de tecrübeleri çerçevesinde edindiği bazı nitelikleri içerir. Bunlardan bazıları şeffaf ve anlaşılır olma, bilgi

ve tecrübelerini başkalarına aktarma, yetkin olma, gerekli bilgiyi edinebilme becerisi, başkalarına bilgi akışı sağlama alışkanlığı, kendi kapasitesinin farkında olma, yürekli olma, çevre ve doğa konularında farkındalığı yüksek olma, zorluklar karşısında kolay pes etmeme, başkalarına fikirlerini anlatmaları için izin verme, kendisine emrivaki yapılmasına izin vermeme, dinamik olma, esprili bir kişilik yapısına sahip olma, geniş kapsamlı, soyut ve makro bağlamda düşünebilme yeteneği, fedakârlık yapabilme yeteneği, doğru ve gerçekçi yaklaşımlarda bulunma, görev ve çalışmaktan hiçbir zaman yüksünmeme, güvenilirlik, yüksek özgüven sahibi olma, potansiyel durumlara karşı hazırlıklı olma, amaçlarına kilitlenme, hesap ve analiz yapabilme yeteneği, başkaları üzerinde ikna ve tesir yeteneği, insiyatif alabilme yeteneği, kişileri doğru analiz edebilme yeteneği, bireylere nitelikleri dışında değer verme, üzerinde çalıştığı konulara inanma, güvenme ve odaklanma, kamuoyu yaratabilme becerisi, hızlı düşünüp, karar alabilme becerisi, analiz ve karar alabilme becerisi, güzel hitabet ve yazı yazabilme becerisi, liyakati her zaman ön planda tutma, mükemmeliyetçilik, çevresindekilere karşı serbesiyetçi olma, müsamahalı davranma, girişimcilik, mütevazılık, devamlı yeni şeyler öğrenme konusunda gayretli olma, önder ve öncü olma, kişileri örgütleme becerisi, prensipli davranma, anlaşmazlıkları çözme yeteneği, önceden belirlenmiş programlara göre hareket etme, olağandışılık, sorumluluk bilincine sahip olma, stratejik farkındalık, öngörü yeteneği, vizyoner olma, yönetme ve idare etme becerisi, zamanı doğru yönetme, doğru zamanlama yapabilme becerileridir (Baykal, 2020; Arıkan, 2001; Vahapoğlu, 1998; Tünay, 1985; Geçikli, 2012; Çora, 2016; Taş, 2009; Aktaş, 2015; Kolburan ve Tasa, 2016; Küçükali, 2006; Ersoy, 2022; Arslan, 1996).

Görüldüğü üzere Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün liderlik özellikleri oldukça fazladır. Bu durum esasında O’nun en etkili liderlik özelliğinin çok yönlülüğü olduğuna işaret etmektedir.

Tarihsel süreçte Atatürk, Türk Halkı için olağanüstü durumlarda ilham kaynağı olmakla birlikte onların üzerinde güven ve saygı kaynağı olmuştur. Atatürk’ün söylemleri ve eylemleri dikkate alındığında dünya tarihinde siyasi ve askeri liderliğe verilebilecek en iyi örnek olduğu açıkça görülmektedir (Saygılı, 2022:98). Cumhuriyet ve liderlik konuları birlikte ele alındığında araştırmacılar tarafından sıklıkla Atatürk’ün liderlik vasıflarını ele alan çalışmaların gerçekleştirildiği görülmüş olup, O’nun sahip olduğu yukarıda aktarılan çok sayıda liderlik özelliklerinden hangilerine dair ne sayıda çalışma yapıldığı ve hangi konuların ihmal edildiği bu araştırmanın sonuçlarında gösterilmektedir. Bibliyometrik analiz yöntemi bu bağlamda objektif ve sayısal veriler ortaya koymak suretiyle (Sipahi Döngül, 2023:118) mevcut literatürü açık ve şeffaf şekilde incelemeye imkan vermektedir.

3. Bibliyometrik Analiz

Bibliyometrik kelimesi biblio ve metric kelimelerinin birleşiminden oluşmakta ve köken olarak eski Yunancada (grek) kitap anlamına gelen biblio kelimesinden gelmektedir (Güneş, Gündoğdu ve Aksu, 2022:5). Bibliyometrik çalışmalar bir bilim dalıyla ilgili mevcut alan yazınındaki çalışmaların mevcut durumunu, yönelimini ve gelişimini ortaya koyan çalışmalardır (Üsdiken ve Pasadeos, 1993). Bibliyometrik analizler neticesinde incelenen kaynağa ilişkin detaylı bilgi edinme imkânı ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan bibliyometrik çalışmalar tüm disiplinler açısından oldukça önem taşır.

Bibliyometrik araştırmalarda belgelerin ya da yayınların belirli özellikleri analiz edilerek bilimsel iletişime ilişkin çeşitli bulgular elde edilmektedir (Al ve Coştur, 2007: 144). Bu özellikler arasında konu, yıl, atıf, yazar, yayınlanma, analiz gibi çeşitli parametreler bulunabilir. Bibliyometri araştırmalarının neticeleri gelecek çalışmalara yol gösterici nitelik taşımaktadır.

Bibliyometrik araştırmalarda veri kaynağı olarak atıf dizinlerinden yararlanılmaktadır (Savrun, 2019:373). Araştırma evreni olarak dergiler, makaleler, konferans bildirileri, tezler, kitap bölümleri gibi

bilimsel çalışmalardan yararlanılmaktadır. Özellikle belirli bir tarih aralığında gerçekleştirilen veri tarama yöntemleri alanyazına önemli katkılar sağlamaktadır.

Bibliyometrik analiz tanımlayıcı ve değerlendirici olarak iki başlık altında incelenebilir. Tanımlayıcı bibliyometrik analiz çalışması makalelerin genel hatlarını tanımlar nitelikte iken değerlendirici bibliyometrik analiz çalışması makalelerin atıf sayıları ile ilgili verileri derleyerek daha sonra yapılan çalışmaları nasıl ve ne kadar etkilediğiyle ilgilenmektedir (Demirbulat ve Dinç, 2017). Bir bibliyometrik analiz çalışması hem tanımlayıcı hem değerlendirici öğeler içerebilir.

Bibliyometrik çalışmalar kapsamında 1927 yılında gerçekleştirilen ve Journal of the American Chemical Society Dergisi’nde yayınlanan makalelerin kaynakçalarının değerlendirildiği çalışma ilk çalışma olarak kabul edilmektedir (Polat, Sağlam ve Sarı, 2013:275). Ülkemizde ise bu alanda yapılan çalışmaların ilki 1970 yılında Ahmet Kemal Özinönü tarafından yayınlanan “Growth in Turkish positive basic sciences” adlı kitaptır. Bu eserde Özinönü, Türkiye’deki bibliyometri çalışmalarının astronomi, biyoloji, fizik, kimya, matematik ve yer bilimleri alanlarındaki bilimsel verimliliğini ölçmüştür (Al, 2008:9).

Liderlik konusuna ilişkin önceki çalışmalar incelendiğinde Hotamışlı ve Efe (2015) çalışmalarında duygusal zekâ ve liderlik ilişkisi bağlamındaki çalışmaları bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemiştir. Baynal Doğan, Doğan ve Aykan (2021) ise liderlik tarzlarını bibliyometrik analize tabi tutmuşlardır. Ekşili ve Alparslan (2016) çalışmalarında Journal Of Organizational Behavior Dergisi’nde yayınlanan makaleler üzerinden gündemdeki liderlik konularını bibliyometrik yöntemle incelemiştir. Uçkun (2022) çalışmasında otantik liderlik üzerine yazılan lisansüstü tezleri incelerken, Aksoy Kürü (2022) ise Türkiye’de hizmetkâr liderlik üzerine yazılan lisansüstü tezleri bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemiştir. Sadece liderlik konularına odaklanan çalışmalar dışında turizm ve liderlik (Tozoğlu ve Uçar, 2022; Kırpık ve Dönbak, 2021; Çelik, 2019), eğitim ve liderlik (Gümüş, Esen ve Bellibaş, 2016; Kaya ve Küçükçene, 2021) gibi alanlara odaklanan bazı bibliyometrik çalışmalar da bulunmakta olup, cumhuriyet konusunda hazırlanan bibliyometrik analiz sayısı ise (Bak, 2023) oldukça sınırlıdır. Bu bakımdan Türkiye’de 2013-2023 yılları arasında cumhuriyet dönemi ve liderlik konusuna odaklanan makalelerin bibliyometrik analiz yöntemiyle incelendiği bu araştırma liderlik yazınına katkı sağlayacaktır.

4. Yöntem

Bu çalışmada 2013-2023 yılları arasında Türkiye’de cumhuriyet ve liderlik ile ilgili yazılmış olan makalelerin çeşitli parametreler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Ulusal yazında bibliyometrik çalışmalarda lisansüstü tezler, dergiler, bildiri ve makaleler belli parametrelerle incelenmektedir. Bu parametreler arasında makale yazarlarının unvanı, çalışma konusu, yayınlandığı yıl, sayfa sayısı, yazarın çalıştığı üniversite, çalışmanın görgül veya kavramsal olup olmadığı, yazar sayısı gibi parametreler bulunmaktadır (Dönüş ve Kozak, 2012).

Belirli bir konuya ilişkin yazılan makalelerin o konuya ilişkin bilimsel gelişme ve katkıların izlenebilmesi için en önemli göstergeler arasında sayılıyor olmasından dolayı (Bayram, 1998) bu araştırmada konuya ilişkin yazılmış makalelerin veri olarak kullanılması tercih edilmiştir. Araştırma amacı doğrultusunda cumhuriyetin son on yıllık geçmişinde cumhuriyet ve liderlik temalarını birleştiren çalışmalarda favori çalışma eğilimlerinin ve ihmal edilen konuların ortaya çıkarılması yoluyla bir yol haritası oluşturmak için nitel araştırma yöntemlerinden bibliyometrik analiz yöntemi tercih edilmiştir.

Bu bağlamda bibliyometri çalışmalarını kapsayan yaygın literatürden yararlanılarak oluşturulan aşağıdaki araştırma sorularının yanıtları aranmıştır:

1. Makalelerin yayınlandığı yıllara göre dağılımı nasıldır?

2. Makalelerin konularına göre dağılımı nasıldır?
3. Makalelerin araştırma yaklaşımlarına göre dağılımı nasıldır?
4. Makalelerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
5. Makalelerin veri toplama yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
6. Makalelerin yapılan atıflara göre dağılımı nasıldır?
7. Makalelerin yazar sayısı açısından dağılımı nasıldır?
8. Makale yazarlarının unvanlarına göre dağılımı nasıldır?

4.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın ana kümesini 2013 ila 2023 yılları arasında ulusal yazında yayınlanan makaleler oluşturmaktadır. Örneklem ise Sobiad, Tr Dizin, Researchgate ve Google Akademikte yayınlanan dergilerde ‘cumhuriyet ve liderlik’ anahtar kelimesiyle tam metnine ulaşılan çalışmalar dâhil edilmiştir. 146 adet makale veri seti olarak analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın en önemli kısıtı ulusal tüm veri tabanlarının araştırmaya dahil edilememesidir. Bu durum altyapı ve erişim olanakları, süre, maliyet gibi çeşitli faktörlerden kaynaklanmıştır.

4.2. Verilerin Analizi

Analiz sürecinde örneklem dâhil edilen çalışmalar içerik analizi yöntemi ile güvenilirliğin sağlanabilmesi adına araştırmacı tarafından çalışmaların yılları, araştırma yaklaşımları, çalışma konuları, araştırma yöntemleri, veri toplama yöntemleri, atıf sayıları, yazar sayıları ve yazarların unvanlarına göre kodlanarak tablolanmış.

5. Bulgular

2013-2023 Tarihleri arasında ulusal yazında önceden belirlenen veri tabanlarında yayınlanan ‘cumhuriyet ve liderlik’ konulu makalelerin bibliyometrik analizini yapmayı amaçlayan bu çalışmada öncelikle örneklem ilişkili genel bulgulara yer verilmiştir.

5.1. Araştırma Örneklemine İlişkin Genel Bilgiler

Örneklem dâhil edilen makalelerin toplam sayfa sayısı 2643 olup, ortalama sayfa sayısı 18,1’dir. Makalelerin toplam yazar sayısı 331 olup, ortalama yazar sayısı ise 2,2’dir. Sobiad veri tabanında taranan 34, Tr Dizin veri tabanında taranan 36, Researchgate veri tabanında taranan 49 ve Google Akademik veri tabanında taranan 27 adet makale bulunmaktadır.

5.2. Makalelerin Yayınlandığı Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 1 incelendiğinde ulusal yazında cumhuriyet ve liderlik konusunda en fazla makale yazılan senenin 2021 yılı (24 adet) olduğu ve genel itibarıyla yapılan çalışma sayısında artış eğilimi söz konusu olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Makale Sayısı	Yüzde
2013	6	%4
2014	6	%4
2015	8	%5
2016	9	%6
2017	15	%10
2018	10	%7
2019	14	%10
2020	18	%12
2021	24	%17
2022	17	%12
2023	19	%13
Toplam	146	100

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

5.3. Makalelerin Konularına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Makalelerin çalışma konularına göre dağılımını içeren Tablo 2 incelendiğinde %34'lük çoğunluğun Atatürk'ün liderlik yaklaşımlarını ele alan ve güncel liderlik konularıyla ilişkilendiren çalışmalar olduğu görülmüştür. Bu oranı %30'luk oranla cumhuriyet kavramıyla liderlik türlerini bağdaştıran ve ampirik yöntemlerle çeşitli örneklemeler üzerinde algısal veya davranışsal tutumları inceleyen çalışmalar izlemektedir. İncelenen örnekleme en az oranda çalışma (%5) Türk Dünyası ve liderlik konularında yapılmıştır.

Tablo 2. Çalışmaların Konularına Göre Dağılımı

Konu	Araştırma Yaklaşımları		Toplam	
	Kavramsal	Görgül	Sayı	Yüzde
Atatürk'ün Liderlik Yaklaşımları	47	2	49	34
Cumhuriyet Dönemi Liderlerinin Liderlik Yaklaşımları	23	1	24	16
Türk Dünyası ve Liderlik	7	-	7	5
Liderlik Türleri	8	36	44	30
Lider- Üye Etkileşimi	4	18	22	15
Toplam	89	57	146	100

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

5.4. Makalelerin Araştırma Yaklaşımlarına Göre Dağılımına Göre Bulgular

Tablo 3’e göre örnekleme dahil edilen çalışmaların %61’lik kısmının kavramsal yöntemle gerçekleştirilen çalışmalar olduğu görülürken, geriye kalan %39’luk kısım görgül (ampirik) araştırma yöntemleriyle hazırlanmıştır. Buna göre makalelerin büyük çoğunluğu kavramsal yöntemler içermektedir.

Tablo 3. Çalışmaların Araştırma Yaklaşımlarına Göre Dağılımı

Araştırma Yaklaşımları		Toplam (Yüzde)	
Kavramsal	Görgül	Kavramsal	Görgül
89	57	%61	%39

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

5.5. Makalelerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Ampirik çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımını gösteren Tablo 4 incelendiğinde nicel yöntemlerin çalışmaların yaklaşık %54’ü, nitel yöntemlerin çalışmaların yaklaşık %39’u, karma yöntemlerin ise çalışmaların yaklaşık %7’si oranında kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 4. Ampirik Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemleri			Toplam
Nitel Yöntemler	Nicel Yöntemler	Karma Yöntemler	
22	31	4	57

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

5.6. Makalelerin Veri Toplama Yöntemlerine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 5’e göre örnekleme yer alan görgül çalışmaların yaklaşık %60’lık çoğunluğu anket tekniğiyle, %35’lik kısmı görüşme tekniğiyle, geriye kalan yaklaşık %5’lik kısmı ise diğer teknikler kullanılmak suretiyle gerçekleştirilmiştir.

Tablo 5. Çalışmaların Veri Toplama Yöntemlerine Göre Dağılımı

Veri Toplama Yöntemleri	Adet	Yüzde (%)
Anket (Survey) Tekniği	34	60
Görüşme (Yapılandırılmış/ Yarı Yapılandırılmış) Tekniği	20	35
Diğer	3	5
Toplam	57	100

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

5.7. Makalelerin Yapılan Atıf Sayılarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 6 incelendiğinde çalışmaların yaklaşık %39’luk çoğunluğu (58 adedi) en az 21 en fazla 30 adet atıf almıştır. Çalışmaların 7 tanesi ise (%5) en düşük oranda (0-10 adet) atıf almıştır.

Tablo 6. Çalışmalara Yapılan Atıf Sayılarının Dağılımı

Atıf Sayısı	Adet	Yüzde (%)
0-10	7	5
11-20	46	32
21-30	58	40
31-40	21	14
41 -50	8	5
51 ve üzeri	6	4
Toplam	146	100

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

5.8. Makalelerin Yazar Sayısı Açısından Dağılımına İlişkin Bulgular

İncelenen makalelerin yazar sayılarını gösterir Tablo 7’ye göre örneklemdaki makalelerin %34’lük çoğunluğu (49 adedi) üç yazarlıdır. Örneklemden tek yazar sayısına sahip makale adedi (16 adet) ise %11 ile en düşük orandadır.

Tablo 7. Çalışmaların Yazar Sayısına Göre Dağılımı

Yazar Sayısı	Makale Sayısı	Yüzde (%)
1	16	11
2	42	29
3	49	34
4 ve üstü	37	26
Toplam	146	100

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

5.9. Makale Yazarlarının Unvanlarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Makalelerin yazar unvanlarına göre dağılımına bakıldığında %21’lik en yüksek oranla Doçent ,Dr., %13’lük en düşük oranla Öğretim Görevlisi (veya Öğr. Gör. Dr.) unvanına sahip yazarların çalışma yapmış olduğu görülmektedir. Konuya ilişkin çalışma yapan yazarlara ait unvan gruplarının genel itibariyle birbirine yakın oranlarda olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 8. Çalışmaların Yazar Unvanlarına Göre Dağılımı

Unvan	Makale Sayısı	Yüzde (%)
Prof. Dr.	49	15
Doç. Dr.	69	21
Dr. Öğr. Üyesi	55	17
Öğr. Gör. (veya Öğr. Gör. Dr.)	44	13
Arş. Gör. (veya Arş. Gör. Dr.)	61	18
Diğer (Uzman, Araştırmacı, Öğr.vd.)	53	16
Toplam	331	100

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

6. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Türkiye’de Cumhuriyet rejiminin son on yılında cumhuriyet ve liderlik kavramını konu alan makalelerin bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesi amaçlanmıştır. Bibliyometrik analiz metodunun araştırma konusu edilen kavrama dair mevcut akademik çalışma eğilimlerini matematiksel ve istatistikî objektif veriler vasıtasıyla tespit ederek sınıflandırması (Khanra vd., 2021) nedeniyle bu çalışmada bibliyometri metodu kullanılmıştır.

Ulusal yazında önde gelen dört adet veri tabanında ‘cumhuriyet ve liderlik’ anahtar kelimesiyle yapılan detaylı incelemede makale dışındaki araştırma türleri ile tam metnine ulaşılamayan makaleler ayrıştırılmış, 146 adet makale araştırma örneklemleri olarak belirlenmiştir. Sobiad veri tabanında taranan 34, Tr Dizin veri tabanında taranan 36, Researchgate veri tabanında taranan 49 ve Google Akademik veri tabanında taranan 27 adet makale, araştırma amacı ve literatür desteğiyle oluşturulan 8 adet araştırma sorusu bağlamında belirlenen parametrelere göre sınıflandırılmıştır.

Bibliyometrik analize tabi tutulan makaleler yayın yılı parametresi açısından incelenmiş, cumhuriyet ve liderliğe ilişkin en çok makale yazılan senenin 2021 yılı olduğu, en az sayıda makalenin 2013 ile 2014 yıllarında yazıldığı ve yıllar içerisinde genel itibarıyla yayın sayısında artış eğilimi olduğu görülmüştür. Bu durum cumhuriyet rejiminde liderlik kavramının ülkemizde son on yıllık süreçte araştırmacılarca ilgi çekmeye başladığını göstermektedir. Liderlik yazınındaki gelişmeler paralelinde yeni ve farklı liderlik yaklaşımlarının öne çıkmasıyla geçmiş süreçteki durumun güncel durumla kıyaslanmasının, analiz edilmesinin, yorumlanmasının ve hem yönetsel hem de sosyolojik bağlamda çeşitli çözümler üretilmesinin amaçlandığı söylenebilir.

Çalışmaların konuya göre dağılımını inceleyen ikinci araştırma sorusuna göre Atatürk’ün liderlik yaklaşımları önde gelmektedir. Atatürk kuşkusuz dünyanın önde gelen liderlerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle Atatürk’ün yönetsel politikalarının günümüz şartlarında meydana gelen gelişmeler paralelinde yorumlanması, incelenmesi, kıyaslanması ve çeşitli yöntemlerle ölçülmesi neticesinde ulaşılabilecek sonuçlar bugün ve ileriki yüzyıllarda dahi kişilere ve kurumlara önemli katkılar sağlayacaktır.

Cumhuriyet ve liderliğe ilişkin ulusal yazında yer alan makalelerde araştırma yaklaşımları, araştırma yöntemleri ve veri toplama yöntemlerini inceleyen üçüncü, dördüncü ve beşinci parametrelere göre çalışmaların genellikle kavramsal çalışmalar şeklinde hazırlandığı, görgül çalışmalarda nicel

araştırma yöntemlerinin tercih edildiği ve veri toplama yöntemi olarak anket metodunun daha yoğunlukla kullanıldığı görülmüştür. Bu durum tarihsel sürece ilişkin çalışmalarda ampirik metotları uygulayabilme imkanlarının daha düşük olmasından kaynaklanabilir. Bununla beraber çeşitli liderlik türlerini ölçmeye yönelik anket geliştirme süreçlerinin devam etmekte olması, ampirik çalışmalarda anket yönteminin veri toplama metodu olarak çoğunlukla kullanılmış olmasının diğer bir nedeni olarak belirtilebilir. İleriki araştırmalarda nitel ve karma yöntemlerin de kullanıldığı çalışmaların gerçekleştirilmesi konuya ilişkin farklı bilimsel sonuçlar ile bakış açıları sağlayacaktır.

Çalışmalara yapılan atıf sayıları parametreleri incelendiğinde, çalışmaların çoğunluğunun 21 ile 30 atıf arasında atıf aldığı görülmüştür. En fazla (51 ve üzeri sayıda) atıf alan 6 adet makale bulunduğu, 3 adet makalenin (%2) ise sıfır atıf aldığı bulgularına ulaşılmıştır. En fazla atıf alan 6 makalenin yazarlarından 3’ü ortaktır.

Konuya ilişkin çalışma yapan araştırmacıların sayısı ve unvanlarına ilişkin yedinci ve sekizinci araştırma parametreleri incelendiğinde, çalışmaların %34’lük çoğunluğunun üç yazarlı olduğu görülmektedir. Bu oranı iki ile dört ve üstü yazarlı makalelerin izlediği, en düşük sayıda (16 adet) makalenin ise tek yazarlı olduğu görülmüştür. Bu durum cumhuriyet ve liderlik kavramının liderlik konusuna ilgi duyan tarih, psikoloji, işletme, iktisat, sosyoloji gibi farklı disiplinlerden araştırmacıların bir arada çalışmasına olanak sağlaması ile açıklanabilir.

Araştırmacıların unvanlarına ilişkin analizler incelendiğinde cumhuriyet ve liderlik konusunda en fazla sayıda araştırma yürüten akademisyen grubunun doçent (%21) unvanlı olduğu, bu grubu sırasıyla araştırma görevlilerinin (%18), doktor öğretim üyelerinin (%17), diğer grup araştırmacıların (%16) ve profesörlerin (%15) izlediği bulgularına ulaşılmıştır. Unvan grupları arasında çok küçük farklılıkların olması her unvan grubundan araştırmacının cumhuriyet ve liderlik konusunda çalışmalar yürüttüğünü göstermektedir. Ayrıca akademisyen olmayan gruplar tarafından da cumhuriyet ve liderlik konusuna ilişkin çalışmalar yürütüldüğü görülmüştür. Bu durum yüksek lisans veya doktora tezlerinde de cumhuriyet ve liderlik konusunun son on yıllık süreçte ilgi çekmeye başladığına dair bir gösterge olarak kabul edilebilir.

Türkiye’de cumhuriyet ve liderlik üzerine yapılan çalışmalar, bizi, ülkenin kurucusu Atatürk’ün yüzyıllardır kabul gören, Türk ve dünya liderleri tarafından daha sonraki yıllarda da model alınacak vizyoner liderlik yaklaşımlarına götürmektedir. Bunlar arasında dönüştürücü, karizmatik, demokratik, katılımcı, sürdürülebilir yaklaşımlar yer almaktadır. Atatürk’ün içerisinde bulunduğu koşulları analiz etme yeteneği neticesinde uyguladığı yaklaşımlar, çağın gereklerine uyarken, aynı zamanda ülkeyi gelecekte olmasını hayal ettiği noktaya ulaştırabilecek kapasiteye sahiptir. Bununla beraber ikna kabiliyetini demokratik liderliğinin önemli bir vasıtası olarak kullanması, demokratik yöntemlerle alınan kararların bile bunun, onun çizgisine uygun olmasını sağlamıştır (Kongar, 2005: 193). Özetle yönetim ve liderlik literatüründeki tüm gelişmelerin Atatürk ve Cumhuriyet dönemi Türk liderlerinin yaklaşımları ile etkileşimi birçok dönem boyunca farklı disiplinlerden araştırmacılarca araştırma konusu yapılmaya devam edilmektedir. Bu sayede hem yönetsel hem bireysel anlamda önemli katkılar sağlamaya devam edecektir.

Bu çalışmanın ulusal yazında dört veri tabanı dışında diğer veri tabanlarında taranan çalışmalar ve makaleler dışındaki tezler, bildiriler gibi çalışmaların araştırmaya dâhil edilmeme kısıtları nedeniyle, ileriki araştırmalarda farklı veri tabanlarında taranan tüm araştırma metinlerinin araştırmaya dâhil edilmesi veya benzer bir araştırmanın uluslararası yazında yapılan çalışmalar üzerinde gerçekleştirilmesi önerilebilir.

Çatışma Beyanı (Competing Interest)

Çalışmanın yazarı, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

The author declares that she has no competing interests.

Destek ve Teşekkür (Fundings and Acknowledgments)

Çalışma, kamusal, özel, ticari nitelikte ya da kar amacı gütmeyen herhangi bir kurumdan destek alınmadan hazırlanmıştır.

This research received no specific grant from any funding agency in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Etik Beyanı (Ethical Statement)

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Araştırmacının Katkı Oranı (Author’s contributions)

Bu makale yazarın kendi çabaları neticesinde oluşturulmuştur.

This article was created as a result of the author's own efforts.

KAYNAKÇA / REFERENCES

Aksoy Kürü, S. (2022). Türkiye’de Hizmetkâr Liderlik Üzerine Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi (2008-2021). Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (1): 379-403.

Aktaş, Z. (2015). Örgütsel Gelişmenin Sağlanmasında Dönüşümsel Liderlik Özellikleriyle Mustafa Kemal Atatürk. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(39): 222-236.

Al, U. (2008). “Türkiye’nin Bilimsel Yayın Politikası: Atıf Dizinlerine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım.” Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Al, U., ve Coştur, R. (2007). Türk Psikoloji Dergisi’nin Bibliyometrik Profili. Türk Kütüphaneciliği, 21(2): 142-163.

Al, U., Sezen, U., Soydal, İ. (2012). Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Yayınlarının Sosyal Ağ Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 29(1): 53-71.

Arıkan, S. (2001). Otoriter ve Demokratik Liderlik Tarzları Açısından Atatürk’ün Liderlik Davranışlarının Değerlendirilmesi, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(1): 231-257.

Arslan, S. (1996). Atatürk’ün Devlet Adamlığı Vasfı. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 12(36):931-952.

Aslan, T. (2008). Siyasi, Sosyal Ve Kültürel Açından Atatürk’ün Liderliği Üzerine Bir Deneme. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2): 241-261.

Bak, G. (2023). Scopus Veri Tabanında Yer Alan Türkiye’de Yazılmış Cumhuriyet Ve Basın Konulu Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. Kafdağı, 8(1): 100-112.

Baykal, A. N. (2020). *Mustafa Kemal Atatürk’ün Liderlik Sırları Yöneticiler İçin Yeni Bir Bakış*. Hümanist Kitap, İstanbul.

Baynal Doğan, T. G. , Doğan, S., Aykan, E. (2021). Liderlik Tarzlarının Bibliyometrik Analizi. Erciyes Akademi, 35(1): 161-189 .

Bayram, Ö. G. (1998). Atıf Verisi (Citation Data) Ve Enformetrik Yasalar: Türk Kütüphanecilik Literatüründeki Doktora Tezleri Üzerinde Bir Uygulama. *Türk Kütüphaneciliği*, 12(1): 142-163.

Cömert, M. (2004). “Dönüşümcü Liderlik”, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 06-09 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ss. 1-12, Malatya.

Çelik, S. (2019). Turizm Alanında Liderlik Konusu İle İlgili Hazırlanmış Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz. *Journal of Academic Value Studies*, 5(4): 516-527.

Çiçek, D., Kozak, N. (2012). Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisinde Yayınlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4):734-756.

Çora, A. N. (2016). Liderlik ve Atatürk. *TURAN-SAM*, 8(31): 150-159.

Demirbulat, Ö.G., Dinç, N.T. (2017). Sürdürülebilir Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2): 20-30.

Dessler, G. (1998). *Management*, Prentice Hall, USA.

Ekşili, N., Alparlan, A. M. (2016). Gündemdeki Liderlik Konuları: Journal Of Organizational Behavior Dergisinde Bibliyometrik Bir Analiz (2010-2015). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 8(16): 274-291.

Ersoy, H. (2022). İlham Verici Liderlik ve Atatürk’ün İlham Verici Liderlik Özellikleri. *Euroasia Journal of Social Sciences & Humanities*, 9(28): 25-37.

Geçikli, F. (2012). Liderlik ve Duygusal Zeka: Mustafa Kemal Atatürk Örneği. *Atatürk İletişim Dergisi*, 3:19-38.

Güldü, Ö., Aksu, N. E. (2016). Yıkıcı liderlik Algısı Ve Mesleki Tükenmişlik Arasındaki İlişkide Olumsuz Duygu-Durumun Aracı Rolü. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 7(2): 91-113.

Gümüş, E. , Esen, M., Bellibaş, M. Ş. (2016). Eğitim Araştırmalarında "Lider Yetiştirme Ve Liderlik Geliştirme" Çalışmaları: 1980-2014 Arası Durum Tespiti. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(40): 491-505.

Güneş, S.G., Gündoğdu K., Aksu, H. S. (2022). Bibliometric Analysis Of Volunteer Tourism Articles Published in National Reviewed Journals Indexed by ULAKBIM. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences*, 5 (1): 1-15.

Gürcan, N. (2021). Yönetimde Karizmatik Liderlik Tarzı ve Atatürk. *New Era International Journal Of Interdisciplinary Social Researches*,1(1):118-126.

Hotamışlı, M., Efe, D. (2015). Duygusal Zekâ Ve Liderlik İlişkisi Bağlamındaki Çalışmaların Bibliyometrik Analiz İle İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19 (1): 101-121.

Kaya, E., Küçükçene, M. (2023). Türkiye’de “Liderlik” Çalışmaları (1983-2021): Bibliyometrik Bir Analiz. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1):75-94 .

Khanra, S., Dhir, A., Parida, V., Kohtamäki, M. (2021). Servitization research: A review and bibliometric analysis of past achievements and future promises, *Journal of Business Research*, 131, 151-166.

Kılıç Özkaynar, G. (2017). Tarihte Öne Çıkan Türk Lider Örnekleri Üzerine Bir İnceleme. *Ekonomi İşletme ve Yönetim Dergisi*, 1(1):10-31.

Kırpık, G., Dönbak, E. R. (2021). Turizm Alanında Yer Alan Liderlik Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi. *Alanya Akademik Bakış*, 5 (2): 883-909.

Koçel, T., (2014). *İşletme yöneticiliği: Yönetim ve organizasyon, organizasyonlarda. davranış, klasik-modern-çağdaş ve güncel yaklaşımlar*, Beta Yayınevi, İstanbul.

Kolburan, Ş. G., Tasa, H. (2016). Atatürk’ün Lider Kişiliği: Bilişsel Faktörler Çerçevesinde Bir Değerlendirme. *Aydın İnsan ve Toplum Dergisi*, 2(4): 79-98.

Komşuoğlu, A. (2007). ‘‘Türkiye’de siyasal liderlik ve kitle iletişimi: Bir örnek inceleme–Süleyman Demirel.’’ ICANAS International Congress of Asian and North African Studies, 10-15 Eylül 2007, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, pp. 10-15, Ankara.

Kongar, E. (2005), *Devrim Tarihi ve Toplum Bilim Açısından Atatürk*, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Köse, S. (2021). Etkili Lider: Atatürk. *International Journal of Business Economics and Management Perspectives*, 1(1): 33-47.

Küçükali, R. (2006). Bir Lider Olarak Atatürk ve Eğitime Bakışı. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14: 211-222.

Mardin, Ş. (1999). *Türk Modernleşmesi*. İletişim Yayınevi, İstanbul.

Mısırdalı Yangil, F., Öztürk Başpınar, N. (2022). Mustafa Kemal Atatürk’ün Liderlik Tarzının Sürdürülebilir Liderlik Açısından Değerlendirilmesi. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11 (2) : 323-350 .

Northouse P. G. (2015). *Liderlik kuram ve uygulamalar*. (Çev. C. Şimşek). Sürat Üniversite Yayınları, İstanbul.

Polat, Ç., Sağlam, M. ve Sarı, T. (2013), Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi’nin Bibliyometrik Analizi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(2): 273-288.

Savrun, B., Mutlu, H.M. (2019). Kent Lojistiği Üzerine Bibliyometrik Analiz, *Kent Akademisi*, 12 (38-2): 364-386.

Saygılı, Z. (2022). ‘‘30 Ağustos Başkomutanlık Meydan Muharebesi ve Mustafa Kemal Atatürk’ün Liderlik Dehası.’’ 4. Uluslararası 30 Ağustos Sempozyumu, 29-30 Ağustos 2022, s.95-99, İzmir.

Sipahi Döngül, E. (2023). Türkiye Cumhuriyeti üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(ÖS), 117-127.

Taş, S. (2009). Atatürk’ün Dönüşümcü Liderliği. *Uluslararası Teknolojik Bilimler Dergisi*, 1(2):1-9.

Tozoğlu, B., Uçar, Ö. (2022). Turizm ve Liderlik Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10 (1):358-379.

Tünay, B. (1985). Atatürk ve Liderlik. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 1(2): 555-572.

Uçkun, S. (2022). Otantik Liderlik Üzerine Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi, *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, 8 (47): 823-832.

Üsdiken, B., Pasadeos, Y. (1993). Türkiye’de Örgütler ve Yönetim Yazını. *Amme İdaresi Dergisi*, 26(2): 73-93.

Vahapoğlu, H. (1998). Atatürk ve Liderlik. *Erdem*, 11(32):647-658.